

Amahoro, amahoro

Net zoals aan de andere collega's kreeg ik ook de vraag van Marc en Jeannette om een kort verslagje te schrijven voor de website. Samen met Kris Michiels (CM Midden-Vlaanderen), Thomas Istasse (LCM) en Marc en Jeannette waren we van 11 tot 19 juni 2017 in Burundi.

De situatie is redelijk onstabiel: om de haverklap valt de elektriciteit uit, benzine is onbetaalbaar geworden voor veel mensen, op allerlei producten en diensten worden taksen geheven, en de inkomsten hiervan voor de overheid gaan niet naar onderwijs of gezondheidszorgen. De sfeer is geladen. De vele mensen die we ter plaatse spraken, voorspellen dat er weinig nodig is om het vuur aan de lont te zetten.

Dit is de context waarin de medewerkers van Munasa en de vele andere krachtige mensen die we ontmoetten dagelijks het beste van zichzelf geven. Solidariteit is voor hen een werkwoord.

Ik was heel erg verbaasd, in positieve zin, over de werking van Munasa. De eerste zaadjes voor deze mutualiteit werden geplant in 1992, officieel van start met plaatselijke medewerker Pierre-Claver in 1998. Ondertussen telt Munasa 72 werknemers en 800 gevormde vrijwilligers. Ik was vooral onder de indruk van hun diensten en voordelen. Bij ons bestaat het pakket diensten en voordelen uit kortingen (als sportvoordeel, bij jeugdkampen, op de aankoop van een nieuwe bril) of het geven van producten (slaapwekker, zonnescerm). Allemaal mooi mee genomen maar niet echt cruciaal in ons dagelijks functioneren.

De diensten en voordelen die Munasa aanbiedt, maken een wezenlijk verschil voor de leden.

Op dit moment bestaan deze onder andere uit: een geitenproject, 'des jardins de cuisines' en spaar- en kredietgroepen.

Tot op heden zijn er bijvoorbeeld al 4340 **geiten** verdeeld onder de leden. De leden profiteren hierbij van de melk en de mest én het vlees. Als de geit een jong krijgt dan dienen ze dit terug te geven aan Munasa die het jonge geitje doorgeeft aan een ander lid. Het tweede jong mogen ze zelf houden, en het derde dienen ze te geven aan iemand anders in het dorp. Via dit project hebben de leden een rechtstreeks voordeel voor hun inkomen (melk, mest, jonge geitjes) én ze trekken nieuwe leden aan aangezien anderen in het dorp het project ook leren kennen.

Des jardins de cuisines is ook een voordeel dat simpel lijkt maar een enorme impact heeft. Dit kwam duidelijk naar voor uit de gesprekken die we hadden met een aantal vrouwen.

De Burundische vrouw staat in voor het eten voor het gezin. Naast haar dagelijkse werkzaamheden (bij een werkgever, op het veld,...) probeert ze met haar beperkte middelen (geld en tijd) toch een gevarieerde maaltijd te bereiden. Veel voedingsmiddelen zijn echter te duur, bovendien dient ze zich hiervoor vaak (ver) te verplaatsen en hiervoor heeft ze noch de tijd noch het geld. Munasa biedt aan haar leden een 'jardin de cuisine' aan onder de vorm van materiaal, zaden en ondersteuning. De leden leggen de tuin zelf aan onder begeleiding van vrijwillige medewerkers. Deze tuin zorgt ervoor dat de vrouwen dagelijks kunnen voorzien in een variatie van groenten voor hun gezin zonder zich ver te moeten verplaatsen. De vrouwen vertelden dat dit niet alleen hun leven fel heeft verbeterd: ze hebben meer tijd en geld voor andere dingen. Maar ook de maaltijden zijn gevarieerder en dit heeft een impact op het functioneren van hun kinderen. Bovendien hebben ze af en toe groenten over die ze kunnen ruilen met anderen of verkopen op de markt. Kortom, ook hier een grote impact op het dagelijks leven van de leden.

Met **spaar-en kredietgroepen** zijn ze pas heel recent gestart, maar ook hier zijn de resultaten reeds zichtbaar. Leden vormen groepen van +/- 12 personen die maandelijks een klein bedrag sparen. Het geld wordt gebruikt om microkredieten te verlenen aan leden die dit nodig hebben. De groepen bepalen zelf de regels, de interestvoet en wat er met de dividenden gebeurt. Vanuit Munasa wordt ook aangezet om de opbrengsten van de groep te gebruiken om de bijdrage voor de mutualiteit te betalen.

De autonomie die de leden ervaren bij deze diensten en voordelen haalden veel mensen ook aan als een meerwaarde van hun lidmaatschap. De overheid heeft ook een systeem van terugbetaling voor gezondheidszorgen, maar dit is minder uitgebreid dan wat Munasa aanbiedt (geen extra diensten en voordelen). Bovendien dient er voor dit systeem ook een bijdrage betaald worden. De bijdrage gaat naar de overheid die deze middelen daarom niet investeert in een betere gezondheidszorg. Bij Munasa hebben de leden inspraak in wat er met hun bijdrage gebeurt. Ze staan mee aan het stuur bij het organiseren van de zorg die zij nodig vinden. Ze zijn niet gewoon 'lid' van Munasa. Ze zijn Munasa.

De werking van Munasa alsook hun diensten en voordelen zijn helemaal geschoeid op de Burundische context. Het is echt hun verdienste dat er zo een uitgebouwd pakket aan diensten en voordelen is, die de leden rechtstreeks impacteert. Ook in vergelijking met andere Afrikaanse landen is Munasa hierin een voorloper. Ik vond het een voorrecht dit van op de eerste rij te mogen leren kennen.

De laatste avond werd gevraagd kort te vertellen wat mijn ervaringen van de voorbije week waren. Hieronder mijn verslag dat ik op de laatste avond aan de medewerkers van het Bisdom van Gitega uitsprak:

“Mijn Frans is niet zo goed als dat van mijn collega Thomas. En ik heb jammer genoeg niet de gave van het woord waarmee Marc gezegend is. Maar gelukkig is dit niet nodig om de liefde te voelen die hier aanwezig is in Gitega.

Ik ben al eerder in Burundi geweest. In 2013. Op dat moment werkte ik nog niet voor CM. Ik was hier als toerist, drie weken, samen met mijn man. Het was een heel aangename reis. Jullie land is heel heel mooi, de mensen vriendelijk en genereus. Als we één of ander probleem hadden of een vraag, steeds was er iemand om ons te helpen. En niet te vergeten: jullie zalig lekkere fruit, in het bijzonder de ananas die overheerlijk is.

We verbleven toen ook vier dagen in Gitega. Mijn man en ik konden ons hier echt goed vinden. Leven in Gitega als we met pensioen zijn, ja dat leek ons een te verkennen piste.

Toen Marc me een tijdje terug vroeg of ik met hem en Jeannette mee wilde naar Burundi en Gitega, dan moest ik hierover geen seconde nadenken. Tuurlijk wou ik mee!

Gedurende de voorbije week hebben we veel projecten bezocht en mensen leren kennen. “Amahoro, amahoro”!

Wat me heel erg trof is de kracht van de mensen. Hun leven is niet evident. Er zijn veel obstakels (financiële, op het vlak van gezondheid, en andere), maar ze zijn trots en zoeken naar oplossingen. Ze vragen niets maar zijn dankbaar voor alles.

La Mutuelle Nationale de Sante (Munasa) heeft me ook erg verbaasd. Dit is geen kleine organisatie die bezig is in de marge. Neen, ze hebben een weldoordachte strategie, een professionele structuur en zeer gemotiveerde medewerkers. Het is zoals Marc zegt: ze hebben ons niet nodig om te zeggen wat ze moeten doen. Integendeel, de voorbije dagen heb ik veel heel van hen geleerd. En we delen met hen dezelfde droom: toegankelijke en kwaliteitsvolle gezondheidszorg voor iedereen realiseren. Ik ben ervan overtuigd dat ze erin zullen slagen deze droom waar te maken. Ik zou willen besluiten met een heel grote dank je wel aan allen voor de gastvrijheid, de generositeit en de liefde. Dank je wel en misschien tot een volgende keer.”

Het was een heel intense week. Het was ook de 50ste reis van Marc en Jeannette aan Burundi (of zoals de bisschop terecht opmerkte ‘Jeannette en Marc’). 25 jaar zetten ze zich al met hart en ziel in voor Burundi, Munasa en de vele projecten. Het is onvoorstelbaar hoeveel mensen ze via deze weg al een betere toekomst hebben gegeven. Soms door een persoonlijk duwtje in de rug te geven. Maar vooral door structurele maatregelen te ondersteunen en op te zetten. Als je dit met eigen ogen mag aanschouwen, kun je niet anders dan je petje afdoen. Ik hoop van harte dat ze nog vele jaren kunnen en willen verder doen en zal met heel veel plezier mijn steentje bijdragen.

Sissi Vlamynck